

**Sosiaali- ja terveydenhuollon
asiakasmaksujen alentaminen ja
perimättä jättäminen Pirkanmaan
hyvinvointialueella**

Sisällysluettelo

1	Asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen.....	2
1.1	Alentamisen ja perimättä jättämisen piiriin kuuluvat maksut.....	3
1.2	Yleisiä ohjeita	3
1.3	Harkinnan periaatteet asiakasmaksujen alentamisessa tai perimättä jättämisessä	5
2	Tasasuuriset asiakasmaksut.....	6
2.1	Tulot ja varallisuus.....	7
2.2	Huomioitavat menot.....	8
3	Tulosidonnaiset asiakasmaksut	10
3.1	Tulot ja varallisuus.....	11
3.2	Huomioitavat menot.....	12
4	Muutoksenhaku asiakasmaksualennuspäätökseen	15

1 Asiaksmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) annetun lain 11 §:n mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteutumista. Asiaksmaksulain mukaan asiakasmaksun alentamisen ja perimättä jättämisen on oltava ensisijaista Kelan perustoimeentulotukeen nähden.

Palvelun järjestäjä voi päättää, että muitakin kuin edellä mainittuja maksuja voidaan jättää perimättä tai alentaa samoilla perusteilla tai maksuja voidaan alentaa tai jättää perimättä, jos siihen on syytä huollolliset näkökohdat huomioon ottaen. Pirkanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto on päättänyt, että myös terveydenhuollon tasasuuruuksista maksuista voi hakea maksun alentamista ja perimättä jättämistä.

Asiaksmaksulain 6 a §:ssä listatut terveydenhuollon maksut kerryttävät vuotuista terveydenhuollon maksukattoa. Maksukaton täyttymisen jälkeen maksukattoon sisältyvät terveydenhuollon palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia asianomaisen kalenterivuoden loppuun, lukuun ottamatta lyhytaikaista laitoshoidtoa, josta asiakas maksaa alennetun vuorokausimaksun, ns. ylläpitomaksun. Maksukaton täytyttyä mahdollisella asiakasmaksun alentamisella tai perimättä jättämisellä ei ole vähentävää vaikutusta maksukattokertymään. Jos alennus myönnetään laskusta, joka on osaltaan vaikuttanut maksukaton täyttymiseen, maksukatto jätetään tästä huolimatta voimaan.

Jos asiakasmaksun alentamisen jälkeen asiakkaalle lähetettävän laskun arvoksi jää alle 7 euroa, maksua ei peritä asiakkaalta lainkaan. Maksuun annetaan tällöin päätös perimättä jättämisestä.

Kuolleen henkilön osalta ei käsitellä maksun alentamisen tai perimättä jättämisen hakemuksia. Kuolinpesän osalta tulee toimittaa kopio perukirjasta Monetra Pirkanmaan asiakaspalveluun. Monetra Pirkanmaa arvioi kuolinpesän varattomuuden ja mahdollisen laskujen perimättä jättämisen.

1.1 Alentamisen ja perimättä jättämisen piiriin kuuluvat maksut

Asiakasmaksujen alentamista tai perimättä jättämistä voi hakea Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirha) laskuttamiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuihin. Alennusta ei voi hakea seuraaviin maksuihin:

- Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu
- Ensihoidon omavastuuosuudet
- Täyskustannushinnalla laskutetut maksut
- Asuntoon liittyvät maksut, jotka eivät ole asiakasmaksulain mukaisia sote-maksuja, kuten asunnon vuokra.

1.2 Yleisiä ohjeita

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut eivät saa aiheuttaa asiakkaalle pysyvää toimeentulotuen tarvetta. Jos Kela on myöntänyt asiakkaalle toimeentulotuen, asiakas voi saada toimeentulotuen myöntöön perustuen tälle ajalle Pirkanmaan hyvinvointialueelta myönteisen alentamisen tai perimättä jättämisen päätöksen asiakasmaksusta. Jos kuitenkin kertaluontoisen tasasuuruisen asiakasmaksun kohdalla Kela on jo huomionnut Pirhan asiakasmaksun toimeentulotukilaskelmassa tai asiakas on maksanut laskunsa, johon on alennusta hakenut, ei tämän asiakasmaksun katsota vaarantavan asiakkaan toimeentuloa ja hakemus hylätään. Asiakas voi saada myönteisen päätöksen asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä myös, jos hän on Ulosottolaitoksen toteamana varaton (ei ulosmittauskelpoista tuloa eikä omaisuutta). Nämä tilanteet kuitenkin edellyttävät asiakkaan määräajassa jättämää hakemusta alennuskäsittelyyn.

Asiakasmaksun alentamista ja perimättä jättämistä haetaan kirjallisesti hakulomakkeella. Asiakasmaksun alentamista/vapauttamista haetaan ensisijaisesti OmaPirhan verkkoasioinnin sähköisellä hakemuslomakkeella tai tarvittaessa Pirhan nettisivuilta tulostettavalla paperisella hakulomakkeella kirjepostitse. Asian voidaan katsoa tulleen vireille myös vapaamuotoisesta kirjallisesta hakemuksesta. Hakemuksen voi toimittaa asiakas, edunvalvoja, edunvalvontavaltuutettu tai asiakkaan valtuuttama edustaja. Hakemuksesta on käytävä ilmi mihin yksittäisiin maksuihin tai laskuihin alennusta tai vapautusta haetaan ja millä perusteilla.

Tasasuuruinen asiakasmaksu ei eräänny käsittelyn aikana. Tulosidonnaisten asiakasmaksujen eräpäiviä ei pääsääntöisesti siirretä käsittelyn ajaksi.

Ennen mahdollista maksun alennusta asiakkaan tulee hakea kaikki hänelle kuuluvat Kelan ensisijaiset etuudet, kuten takuueläke, hoitotuki ja asumistuki.

Asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa on annettava viranomaiselle kaikki ne tiedot, joita viranomainen tarvitsee maksun alentamisen tai perimättä jättämisen tarpeen arvioimiseksi (laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, 20 §). Asiakkaan tulee esittää perusteet hakemukselleen sekä tositteet ja selvitykset menoista, tuloista, varoista ja veloista. Samat tiedot tulee toimittaa yhteistaloudessa asuvalta avio- tai avopuolisolta. Asian käsittely edellyttää ajantasaisten tiliotteiden toimittamista kaikista tileistä hakuhetkestä takautuvasti kahden kuukauden ajalta. Yrittäjän tulee toimittaa juoksevan kirjanpidon mukainen ajantasainen yrityksen tulos- ja taselaskelma pyydetyltä määräajalta. Tarvittaessa hakemuksen käsittelijä voi selvittää asiakkaan tulotiedot muilta viranomaisilta tai yhteisöiltä salassapitosäännösten estämättä (asiakasmaksulaki 14 a §). Tietoja voidaan pyytää myös asiakkaalta lisäselvityspyyntönä, johon vastaamiseen annetaan määräaika. Jos asiakas ei toimita erikseen pyydettyjä tarpeellisia tietoja määräajan kuluessa, hakemus hylätään tällä perusteella.

Tositteiden lähettäminen ei kuitenkaan pääsääntöisesti ole tarpeen, jos kyseessä on asiakas, jolle on myönnetty toimeentulotuki tai hän on Ulosottolaitoksen toteamana varaton. Asiakkaan ei lähtökohtaisesti tarvitse toimittaa verotietojaan, sillä Pirha saa Verosovelluksen kautta tietoonsa asiakkaan viimeisimmän vahvistetun verotuspäätöksen tiedot.

Tulojen ja huomioitavien menojen välisellä erotuksella (vähintään toimeentulotukilain mukainen perustoimeentulotuen perusosa vähennettynä laskennallisella ruokamenolla) asiakkaan tulee kattaa tavanomaiset elämisen kulut (vaatemeno, vähäiset terveydenhuoltomenot esim. itsehoitotuotteet, henkilökohtaisesta puhtaudesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot, lehtien tilausmaksut, paikallisliikenteen maksu, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvat menot,

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen

harrastus ja virkistysmenot sekä muut vastaavat jokapäiväiset menot; vrt. laki toimeentulotuesta § 7a).

Asiakasmaksun alennusta tai perimättä jättämistä harkittaessa huomioidaan pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa asiakasmaksulain mukainen käyttövara.

Jos asiakasmaksulain 7 b §:n mukaisen pitkäaikaisen palvelun asiakkaan palveluun ei sisälly aterioita eikä hän käytä aterioidensa järjestämisessä Pirhan palveluita, hyväksyttävä ravintomeno vuonna 2025 on 316,14 euroa kuukaudessa.

Ravintomenon suuruus tarkistetaan vuosittain Valtiovarainministeriön julkaiseman hyvinvointialueindeksin mukaisesti. Jos asiakkaalla on Pirhan myöntämänä palveluna kaikki päivän ateriat, ravintomeno huomioidaan palvelun kustannuksen mukaisesti.

Osa-aterioiden kohdalla ravintomeno on hyväksyttävän ravintomenon suuruus x 1,5.

Muiden kuin yksin asuvien ravintomenot määritellään prosentteina yksin asuvan ravintomenosta Kelan toimeentulotukiohjeiden mukaisesti.

Asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä annetaan asiakkaalle kirjallinen päätös. Päätöksen tekee Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintasäännössä määritelty viranhaltija. Mikäli asiakas saa kielteisen päätöksen, hän voi pyytää eräpäivän siirtoa tai maksusuunnitelman laatimista ilman asiakkaalle aiheutuvia lisäkustannuksia.

Päätökseen asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä voi hakea oikaisua päätöksessä mukana olevan ohjeen mukaisesti. Muutoksenhausta ohjeistetaan kohdassa 4.

1.3 Harkinnan periaatteet asiakasmaksujen alentamisessa tai perimättä jättämisessä

Kaikkien alennushakemusten käsittelyssä huomioidaan asiakkaan käytettävissä olevat varat ja varallisuus ja mahdollisuus kattaa niillä asiakasmaksuja.

Asiakasmaksun alentaminen tai perimättä jättäminen perustuu yksilölliseen tilannearvioon.

Asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen tarve arvioidaan pääsääntöisesti asiakkaalle tehdyn laskelman perusteella. Mikäli asiakas ilmaisee erityisiä perusteita tilanteestaan, asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä voidaan päättää harkinnanvaraisin perustein. Harkintaan perustuva asiakasmaksualennus voidaan myöntää Pirkan sosiaalihuollon ammattihenkilön puoltavalla arviolla.

Mikäli asiakas tai hänen laillinen edustajansa ei ole pakottavasta syystä (esim. sairaalahoito) voinut tehdä alennushakemusta määrätyn hakuajan kuluessa, voidaan asia ottaa harkinnalla käsittelyyn määräajan jälkeen.

2 Tasasuuruiset asiakasmaksut

Tasasuuruisena perittävät asiakasmaksut kohdentuvat samanlaisina kaikkiin yli 18-vuotiaisiin palvelun käyttäjiin. Ennen kuin asiakas hakee asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä, asiakkaan tulee ensisijaisesti turvata toimeentulonsa käytettävissä olevilla varoillaan ja säästöillään.

Tasasuuruisten asiakasmaksujen alennusta tai perimättä jättämistä arvioitaessa huomioidaan kaikki asiakkaan ja hänen puolisonsa käytettävissä olevat tulot ja nopeasti realisoitavissa oleva varallisuus sekä myöhemmin tässä asiakirjassa lueteltavat menot. Kun hakemus on tullut vireille, hakemuksella ilmoitettujen laskujen eräpäivät siirretään käsittelyn ajaksi.

Arvio ja päätös tasasuuruisen asiakasmaksun alennuksesta tehdään sille kuukaudelle, johon laskun alkuperäinen eräpäivä kohdistuu. Asiakkaan tulee ilmoittaa hakemuksella laskut, johon alennusta haetaan. Hakemukselle voi tämän jälkeen lisätä uusia laskuja, jos niiden alkuperäiset eräpäivät kohdistuvat samalle kuukaudelle ja lisääminen tapahtuu hakemuksen käsittelyn ollessa kesken.

Tarvittaessa ja perustellusta syystä prosessissa voidaan toteuttaa asiakkaan edun mukaista joustoa. Laskuihin tulee hakea alennusta 60 päivän sisällä laskun päiväyksestä lukien. Jos asiakkaalle myönnetään maksun alentaminen tai perimättä

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen

jättäminen ja lasku on ehtinyt ennen hakemuksen vireilletuloa kerryttää korko- ja perintäkuluja, perintäkulut eivät jää asiakkaan maksettavaksi vaan hyvitetään Pirhan puolesta. Hakemuksen vireilletulon jälkeen laskun perintätoimet keskeytetään Pirhan toimesta. Mikäli hakemus saapuu myöhässä, asiakkaalle annetaan kuitenkin valituskelpoinen päätös.

Kuukausittain toistuvat tasasuuruiset maksut käsitellään ensisijaisesti tulosidonnaisen asiakasmaksun alentamisen periaattein (pl. terveydenhuollon maksut).

2.1 Tulot ja varallisuus

Tasasuuruisten asiakasmaksujen mahdollinen alentaminen perustuu asiakkaan tosiasialliseen taloudelliseen tilanteeseen. Tämän vuoksi asiakasmaksun alentamista harkittaessa otetaan aina huomioon kaikki asiakkaan ja hänen samassa taloudessa asuvan avio- tai avopuolisonsa käytettävissä olevat tulot ja etuudet. Tulona voidaan ottaa huomioon myös kertaluonteiset tulot, kuten vakuutuskorvaukset, veronpalautukset, avustukset ja pelivoitot.

Alennustarvetta arvioitaessa tehtävässä laskelmassa otetaan huomioon asiakkaan talletukset sekä nopeasti realisoitava varallisuus, sillä niillä voidaan välttää toimeentulon vaarantuminen. Asiakkaan käytössä olevat talletukset ja muut nopeasti käytettävissä olevat varat tulee käyttää ennen kuin asiakasmaksun alentamista voidaan myöntää. Varallisuudeksi huomioidaan pankkitalletukset, rahastot, osakkeet ja muu vastaava helposti käyttöön otettava varallisuus. Varallisuutena ei huomioida puolison tai lasten varallisuutta tai hakijan mahdollisia lastensuojelun jälkihuollon itsenäistymisvaroja. Varallisuutena ei myöskään huomioida omaisuutta, jota ei voida realisoida laskun erääntymiskuukauden aikana. Mikäli asiakkaalla on hitaasti realisoitavaa varallisuutta ja toistuva tarve asiakasmaksualennukselle, voidaan varallisuuden realisoinnille antaa määräaika, jonka jälkeen asiakasmaksualennusta ei voida enää myöntää. Kiinteän omaisuuden realisoimista ei vaadita, mikäli omaisuus on henkilön omassa, jatkuvassa asumiskäytössä.

2.2 Huomioitavat menot

Menona huomioidaan hakijalta sekä mahdollisilta muilta perheenjäseniltä seuraavat menot, joiden eräpäivä on tasasuuruisen maksun erääntymiskuukautena:

- Perustoimeentulotuen perusosa perhekoon mukaan vähennettynä ravintomenojen osuus, joka määritetään erikseen.
- Jos asiakas on Pirkan pitkäaikaisen palvelun asiakas, huomioidaan lakisääteinen käyttövara tai perustoimeentulotuen perusosa siitä ravinto-osuus vähennettynä.
- Ravintomenona huomioidaan vähintään hyväksyttävä ravintomeno (kts. kohta 1.2) tai enintään Pirkan myöntämien päivän kaikkien aterioiden kustannukset. Jos asiakas saa palvelussa täyden ylläpidon, asiakkaalla ei ole tosiasiallisia huomioitavia ravintomenoja.
- Jos asiakas on lyhytaikaisessa ympärivuorokautisessa asumispalvelussa, lyhytaikaisessa laitoshoidossa tai laitospalvelussa, ravintomenot huomioidaan niiltä päiviltä kuukaudessa, jolloin asiakas ei ole ollut edellä mainituissa palvelussa.
- Keliakiasta aiheutuvat ylimääräiset ravintomenot huomioidaan Kelan linjauksen mukaisesti.
- Asiakkaan/puolison välttämättömät ensisijaisen asunnon asumiskustannukset, kuten vuokra-asunnon vuokra tai omistusasunnon hoito- ja pääomavastike, asumisoikeusasunnon vastike, asuntolaina korkoineen, vesi, sähkö, kotivakuutus, omakotitalon välttämättömät menot

perustoimeentulotuen käytäntöjen mukaisesti ja kohtuullinen saunamaksu.

- Pitkäaikaisen julkisen palvelun asiakasmaksu esim. lasten kunnallisen varhaiskasvatuksen menot.
- Edunvalvojan palkkio enintään perusmaksun suuruisena sekä tilintarkastusmaksu.
- Apteekista reseptillä ostetut tuotteet sekä muut ilman reseptiä ostetut apteekin lääkevalmisteet, ravintovalmisteet ja perusvoiteet.
- Kelan matkakattoa kerryttävien matkojen omavastuuosuus.
- Julkisen palvelun järjestäjän sosiaali- ja terveydenhuollon kulut (ml. Kelan tukema psykoterapia).
- Lapsen tapaamisesta aiheutuvat perustellut kustannukset perustuen lastenvalvojan tai tuomioistuimen vahvistamaan tapaamissopimukseen.
- Muille kuin samassa taloudessa asuville perheenjäsenille maksettavat elatusavut.
- Ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä, poislukien kulutus- ja joustoluotot sekä velat yksityishenkilöille.
- Opintolainan lyhennys korkoineen (korkoihin voi saada Kelasta korkoavustusta).
- Muut erityiset menot, jotka katsotaan välttämättömiksi taloudellisin, terveydellisin tai sosiaalihuollollisin syin Pirkan sosiaalihuollon ammattihenkilön toimesta.
- Mikäli asiakkaalla on hyvinvointialueen tukipalveluita pl. ateriat, niiden osuus voidaan huomioida ensisijaisesti palvelupäätöksen mukaisesti tai tarvittaessa laskun erääntymiskauden todellisten tukipalvelukulujen perusteella.
- Yksityiset tukipalvelut, jos ne perustuvat asiakkaan Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelutarpeen arvioon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön puoltoon ja ovat asiakkaan tilanteessa välttämättömiä ja kustannuksiltaan kohtuullisia.

Esimerkkejä menoista, joita ei huomioida laskelmassa:

- Muussa kuin vakituksessa asuinkäytössä olevasta kiinteistöstä aiheutuvat kulut
- Yksityisen terveydenhuollon menot
- Jalkahoito, kampaamopalvelut, yksityinen fysioterapia
- Muualta kuin apteekista ostetut tuotteet
- Kulutus- ja joustoluotot sekä yksityishenkilöille maksettavat velat
- Vakuutusmaksut, jotka eivät koske välttämätöntä kotivakuutusta (henkilövakuutukset, matkatavaravakuutukset, varastovakuutukset ja muut vastaavat)

3 Tulosidonnaiset asiakasmaksut

Tulosidonnaisten asiakasmaksujen periminen perustuu asiakasmaksulakiin sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen hyväksymiin maksuperusteisiin. Maksu määrätään asiakkaan maksukyvyyn mukaan ja maksusta annetaan asiakkaalle valituskelpoinen päätös.

Maksunalennus tai perimättä jättäminen myönnetään tasasuuruuksista asiakasmaksuista vasta sen jälkeen, kun muut tulosidonnaiset maksut (esim. säännöllinen kotihoito, yhteisöllisen asumisen asiakasmaksu) eivät ole enää alennettavissa.

Toimeentulon vaarantumista arvioidaan keskiarvoon perustuvilla laskelmilla. Ensisijaisesti asiakasmaksun alennustarve arvioidaan hakemuksen vireilletulokuukauden alusta alkaen. Alennushakemus voidaan käsitellä myös asiakasmaksupäätöksen voimaantulopäivästä alkaen, mikäli alennushakemus saapuu 30+7 päivän sisällä asiakasmaksupäätöksen lähettämispäivästä. Laskujen eräpäiviä ei siirretä käsittelyn ajaksi. Mahdollinen liikaperitty asiakasmaksun osuus hyvitetään asiakkaalle jälkikäteen.

Alennustarvetta arvioitaessa laskelmassa huomioidaan myöhemmin asiakirjassa luetellut asiakkaan nettotulot, etuudet, menot ja niiden erotus. Asiakkaan käyttöön

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen

tulee jäädä perhekoon mukaan määräytyvä Kelan perustoimeentulotuen mukainen perusosa (ravinto-osuus vähennettynä), lakisääteinen vähimmäiskäyttövara tai hyvinvointialueen asettama minimikäyttövara.

Päätös tulosidonnaisen asiakasmaksun alennuksesta kohdistetaan maksupäätökseen, eli alennusta ei haeta lasku kerrallaan. Tilanteesta tehdyn arvion perusteella asiakkaalle voidaan antaa määräaikainen, enintään 12 kuukauden mittainen asiakasmaksun alennus päätöksentekohetkestä eteenpäin. Jos asiakkaalle on annettu myönteinen päätös, päätöksen voimassaoloajan päättyessä asiakkaan tulee oma-aloitteisesti hakea asiakasmaksun alennusta uudelleen, mikäli toimeentulo on edelleen vaarantunut. Asiakas voi hakea alennuksen uudelleenlaskentaa jo aiemmin ennen voimassaolon päättymistä, jos asiakkaan tilanne on merkittäväällä tavalla muuttunut. Alennuspäätös voidaan hakemuksesta huolimatta jättää tarkistamatta, jos muutos arvioidaan vähäiseksi ja tarkistuksen tekemättä jättäminen on asiakkaan edun mukaista.

Lapsiperheiden säännöllisen kotipalvelun osalta asiakasmaksujen alentamisen tai perimättä jättämisen tarvetta arvioidaan tämän asiakirjan osalta soveltuvin osin palvelun erityislaatuisuuden takia. Arvioinnissa voidaan käyttää tapauskohtaista harkintaa.

3.1 Tulot ja varallisuus

Asiakkaan tuloina asiakasmaksualennustarvetta arvioitaessa huomioidaan pääsääntöisesti kaikki nettotulot, kuten eläkkeet, työttömyysetuudet, sairausajan etuudet, osinkotulot, vuokratulot (hoitovastike vähennettynä), ja muut jatkuvat tulot, kuten asumistuki ja eläkkeensaajan hoitotuki. Jatkuvassa ja säännöllisessä kotiin annettavassa palvelussa Kelan vammaistukea ei huomioida tulona. Mikäli asiakasmaksu on määritelty puolisoiden yhteenlaskettujen tulojen perusteella, tulee maksualennushakemuksen yhteydessä toimittaa selvitykset myös puolison tuloista.

Tulot huomioidaan nettona, vaikka maksupäätöksellä olisi ollut käytössä bruttotulot. Tuloina huomioidaan myös sellaiset tulot, joita ei välttämättä ole huomioitu

asiaksmaksua määritettäessä. Taloudellisen tilanteen arvioinnissa huomioidaan myös käytössä oleva tai nopeasti realisoitava varallisuus.

Mikäli tulot eivät ole säännölliset tai niitä ulosmitataan, voidaan laskelmassa huomioida tulot keskiarvona. Mikäli tuloista tehdään ulosmittausta, huomioidaan lähtökohtaisesti keskiarvossa ulosoton kolme vapaakuukautta.

Käytössä olevat talletukset ja muut nopeasti käytettävissä olevat varat huomioidaan asiakasmaksualennustarvetta arvioitaessa. Varallisuudeksi huomioidaan nopeasti realisoitava varallisuus, kuten pankkitalletukset, rahastot, osakkeet ja muu vastaava varallisuus.

Mikäli asiakkaalla on kiinteää omaisuutta, jolla voisi kattaa toimeentulon pidemmällä ajalla, omaisuuden realisoinnille voidaan antaa määräaika. Määräajan jälkeen alennusta ei voida myöntää, ellei asiakkaan tilanteessa ole esitetty sellaisia selvityksiä, joiden vuoksi varallisuuden realisoimista voidaan pitää kohtuuttomana. Määräaika omaisuuden realisoinnille on pääsääntöisesti enintään 12 kuukautta. Kiinteän omaisuuden realisoimista ei vaadita, mikäli omaisuus on henkilön omassa, jatkuvassa asumiskäytössä.

Pitkäaikaisissa palveluissa (säännöllinen kotihoito, yhteisöllinen asuminen, tukiasuminen, ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen perhehoito ja pitkäaikainen laitoshoido) tilivarallisuutta voi olla korkeintaan 3 400 euroa puolisoa kohden, jotta maksualennus- tai vapautus voidaan myöntää. Varallisuutena ei huomioida lasten varallisuutta tai hakijan lastensuojelun jälkihuollon itsenäistymisvaroja.

3.2 Huomioitavat menot

Menot huomioidaan joko kuukausittain toistuvana tasasuuruisena menona tai arviona keskiarvosta. Arvio tehdään asiakkaiden toimittamien tositteiden tai Kelasta ja muilta viranomaisilta saatavien tietojen perusteella.

Arvioitaessa asiakasmaksun kohtuullisuutta otetaan menoina huomioon molempien puolisoiden ja mahdollisten alaikäisten lasten seuraavat menot:

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen

- Hyvinvointialueen säännöllisestä palvelusta sekä tukipalveluista perittävät asiakasmaksut.
- Perustoimeentulotuen perusosa ravinto-osuus vähennettynä tai käyttövara.
- Ravintomenona asiakkaalle huomioidaan vähintään Pirhan päättämä ravintomenon määrä tai enintään Pirhan myöntämien päivän kaikkien aterioiden kustannus. Keliakiasta aiheutuvat ylimääräiset ravintomenot huomioidaan Kelan linjauksen mukaisesti.
- Asiakkaan/puolison välttämättömät ensisijaisen asunnon asumiskustannukset, kuten vuokra-asunnon vuokra tai omistusasunnon hoito- ja pääomavastike, asumisoikeusasunnon vastike, asuntolainan korko, kiinteistövero, vesi, sähkö, pakollinen kotivakuutus ja saunamaksu.
- Harkinnalla ja määrääjän asumispalvelun piirissä olevan asiakkaan osalta edellisen asunnon kulut.
- Pitkäaikaisen julkisen palvelun asiakasmaksu esim. lasten kunnallisen varhaiskasvatuksen menot.
- Edunvalvojan palkkio enintään perusmaksun suuruisena sekä tilintarkastusmaksu.
- Apteekista reseptillä ostetut tuotteet sekä muut ilman reseptiä ostetut apteekin lääkevalmisteet, ravintovalmisteet ja perusvoiteet.
- Kelan matkakattoon kerryttävien matkojen omavastuuosuus
- Julkisen palvelun sosiaali- ja terveydenhuollon kulut (ml. Kelan tukema psykoterapia).
- Lapsen tapaamisesta aiheutuvat perustellut kustannukset perustuen lastenvalvojan tai tuomioistuimen vahvistamaan tapaamissopimukseen
- Muille kuin samassa taloudessa asuville perheenjäsenille maksettavat elatusavut.

- Ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä, poislukien kulutus- ja joustoluotot sekä velat yksityishenkilöille.
- Opintolainan lyhennys korkoineen (korkoihin voi saada Kelasta korkoavustusta)
- Muut erityiset menot, jotka katsotaan välttämättömiksi taloudellisin, terveydellisin tai sosiaalihuollollisin syin sosiaalihuollon ammattihenkilön toimesta.
- Mikäli asiakkaalla on hyvinvointialueen tukipalveluita pl. ateriat, niiden osuus voidaan huomioida ensisijaisesti palvelupäätöksen mukaisesti tai tarvittaessa laskun erääntymiskauden todellisten tukipalvelukulujen perusteella.
- Yksityiset tukipalvelut, jos ne perustuvat asiakkaan Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelutarpeen arvioon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön puoltoon ja ovat asiakkaan tilanteessa välttämättömiä ja kustannuksiltaan kohtuullisia.

Ensisijaisen asunnon asumismenojen osalta asumismenot huomioidaan sellaisenaan enintään 12 kuukauden ajan alennuslaskelmissa. Tämän jälkeen asumismenot huomioidaan Kelan määrittelemien kuntakohtaisten kohtuullisena pidettävien asumiskustannusten mukaisesti 20 prosentilla korotettuna. Kelan periaatteita ei sovelleta pitkäaikaisiin asumispalveluihin (tukiasuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen) vaan palveluun liittyvän asumisen menot huomioidaan sellaisenaan.

Esimerkkejä menoista, joita ei huomioida laskelmassa:

- Yksityiset tukipalvelut, jotka eivät perustu Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelutarpeen arvioon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön puoltoon ja joita ei siten ole katsottu asiakkaan tilanteessa välttämättömiksi.
- Asuntolainan lyhennys, remonttilaina ja muut asunnon ylläpitoon liittyvät kulut.

- Muut kuin hakijan vakituksessa asuinkäytössä olevasta kiinteistöstä aiheutuvat kulut (kts. realisointiajasta kohta 3.1)
- Julkisen terveydenhuollon matkakustannukset, jotka kerryttävät vuotuista matkakattoa,
- Yksityisen terveydenhuollon menot.
- Jalkahoito, kampaamopalvelut, yksityinen fysioterapia.
- Muualta kuin apteekista ostetut lääkkeet ja tuotteet.
- Kulutus- ja joustoluotot sekä yksityishenkilöille maksettavat velat.
- Vakuutusmaksut, jotka eivät koske välttämätöntä kotivakuutusta (henkilövakuutukset, matkatavaravakuutukset, varastovakuutukset ja muut vastaavat).

4 Muutoksenhaku asiakasmaksualennuspäätökseen

Mikäli asiakas kokee asiakasmaksualennuspäätöksen olevan virheellinen, hän voi hakea siihen oikaisua alennuspäätöksessä annetun oikaisuvaatimusohjeen mukaisesti. Oikaisuvaatimuksesta tulee käydä ilmi:

- Päätös/päätökset, joihin oikaisua haetaan.
- Perustelut, miksi/millä perusteella oikaisua vaaditaan.
- Asianosaisen yhteystiedot. Mikäli oikaisua hakee asioidenhoitaja, jolla ei ole asianmukaista valtuutusta (edunvalvoja tai edunvalvontavaltuutettu), tulee oikaisuvaatimuksen liitteenä toimittaa valtakirja ja asioidenhoitajan yhteystiedot.

Oikaisuvaatimukseen annetaan kirjallinen valituskelpoinen viranhaltijapäätös.

Seuraa meitä somessa.